

מבנה ההלכות: מקרה, דין, טעם + מחלוקות

ההלכות המופיעות בספרי ההלכות מורכבות מ- 3 חלקים מרכזיים: מקרה, דין וטעם.

מקרה - מה קרה? (מקרה מסוים)

דין - מה ההלכה מדריכה אותנו לעשות? / מהי תשובת ההלכה.

טעם - מהי הסיבה שיש לעשות כך?

1. הלכות גניזה, מתוך הקיצור שולחן ערוך:

"יש להקפיד שלא לכתוב את שמות ה' האסורים במחיקה בעיתונים, מכתבים, דפי מקורות וכדומה מפני שיש חשש שיבואו לידי בזיון".

1. העתק את המילים בהן מופיע הדין.

2. העתק את המילים בהן מופיע הטעם.

2. הלכות כיבוד אב ואם, מתוך הקיצור שולחן ערוך:

"אסור לקלל ולבזות את ההורים"

האם מדובר בדין או בטעם? מדוע?

3. איסור חמץ, מתוך הקיצור שולחן ערוך:

"כדי שנזכור את יציאת מצרים ואת הניסים הגדולים שעשה עמנו ה'", ציווה עלינו לאכול מצה בפסח, וכן ציווה עלינו לא לאכול חמץ..."

1. כמה דינים מופיעים בהלכה זו? העתיקם ומספר אותם.

2. העתק את המילים בהן מופיע הטעם.

3. כיצד הבחנת מהו הדין ומהו הטעם?

4. הלכות חנוכה, מתוך קיצור שולחן ערוך:

"מי שאינו נמצא בביתו בזמן ההדלקה, יכול להדליק בברכה גם בשעה מאוחרת, אם עדיין שניים מבני הבית ערים".

1. העתק את המילים בהן מופיע המקרה.

2. העתק את המילים בהן מופיע הדין.

5. הלכות ארבעת המינים, מתוך קיצור שולחן ערוך:

"זמן המצוה הוא ביום ולא בלילה, ולכן הנוטל לולב בלילה לא יצא ידי חובתו".

1. מהו המקרה המופיע בהלכה זו?

2. מהו הדין במקרה זה?

6. פתח את הקיצוש"ע בפרק צ'.

א. במה עוסקת הלכה ה'?

ב. בהלכה זו מופיע דין וטעם. השלם:

טעם	דין

ג. מהי המילה שעזרה לך להבין שמדובר בטעם?

ד. במה עוסקת הלכה ד'?

ה. בהלכה זו מופיעה מחלוקת. מי הם שני הצדדים?

ו. מהו הנושא בו הם נחלקים?

ז. השלם את הדין בהלכה זו:

דין	
-----	--

ספרדים וחלק מהאשכנזים	
חלק מהאשכנזים	

ח. מהו הנושא של הלכה י"ב? _____.

ט. השלם את הטבלה:

מקרה	דין

7. פתח הקיצור שולחן ערוך בפרק פ"ה.

א. במה עוסק הפרק? _____.

ב. במה עוסקת הלכה א'? _____.

ג. נשים פטורות ממצוות סוכה. מה הטעם?

_____.

ד. בהלכה זו מופיעה מחלוקת. מי הם שני הצדדים? _____.

ה. מהו הנושא בו הם נחלקים? _____.

ו. השלם:

מחלוקת (רשום את שתי השיטות)	דין

